

Sygn. akt III CSK 302/15

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z wniosku M. G.
przy uczestnictwie T. S.A. z siedzibą w K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 3 grudnia 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie
z dnia 27 marca 2015 r., sygn. akt II Ca 27/15,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 120 zł
(sto dwadzieścia) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił apelację wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie z dnia 23 września 2014 r., którym oddalony został wniosek o ustanowienie służebności przesyłu na wskazanych nieruchomościach stanowiących jego własność za wynagrodzeniem w wysokości 735 617 zł, wobec podzielenia zarzutu uczestnika nabycia tej służebności w drodze zasiedzenia.

Wnioskodawca w skardze kasacyjnej powołał obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c. oraz wskazał przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. Występowanie istotnego zagadnienia prawnego połączył z przepisami art. 292, 305⁴, 348, 352 § 2 i 176 § 1 k.c., a potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów z przepisami art. 305⁴, 348, 352 § 2 i 176 § 1 k.c. W odniesieniu do obu przyczyn problematykę nimi objętą ujął w postaci pytań: „czy przedsiębiorstwo energetyczne może zaliczyć do swojego okresu posiadania służebności gruntowej na prawach służebności przesyłu lub służebności przesyłu okres posiadania Skarbu Państwa do 1990 r. oraz okres posiadania poprzedników prawnych przedsiębiorcy energetycznego; czy należy wykazać nieprzerwany ciąg przeniesień posiadania służebności i urządzeń przesyłowych przez przedłożenie odpowiednich decyzji, protokołów zdawczo – odbiorczych, umów dotyczących posiadania”. W uzasadnieniu wniosku wskazał na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13 (OSNC 2013, nr 12, poz. 139), uznał wyrażony w niej pogląd za nieprawidłowy i nieprzekonujący. Opowiedział się za zapatrywaniem wypowiedzianym w postanowieniu z dnia 20 września 2013 r., II CSK 10/13 (niepubl.), którego motywy obszernie przytoczył podając, że jest akceptowane w orzecznictwie sądów powszechnych. W odniesieniu do stanowiska uczestnika zaznaczył, że nie oznaczył służebności władających i obciążonych, nie przedłożył dokumentów stwierdzających przeniesienia posiadania pomiędzy Skarbem Państwa a przedsiębiorcą po dniu 1 lutego 1989 r. oraz pomiędzy kolejnymi przedsiębiorcami.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, którego celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Założenie to może być zrealizowane jedynie poprzez powołanie i uzasadnienie istnienia co najmniej jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie jest rolą Sądu Najwyższego, nie będącego trzecią instancją sądową, korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej sprawie, nawet gdyby w rzeczywistości miały one miejsce.

Powołanie przyczyny objętej art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga przedstawienia tego zagadnienia z powołaniem konkretnych przepisów prawa, wykazania, że jest istotne, nowe, poważne i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia sprawy skarżącego, ale także innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.; z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, niepubl.; z dnia 26 czerwca 2008 r. niepubl.; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, niepubl.). Ponadto zagadnienie powinno być sformułowane w sposób ogólny i abstrakcyjny, umożliwiający Sądowi Najwyższemu udzielenie odpowiedzi uniwersalnej, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia sporu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, niepubl.).

Odwołanie się do przyczyny istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., wymaga wskazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi wątpliwości, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć, jak też, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.; z dnia 11 stycznia

2008 r., I UK 283/07; z dnia 8 lipca 2008, I CSK 111/08; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 325/11; z dnia 4 kwietnia 2012 r., III SK 39/11; z dnia 26 kwietnia 2012 r., III SK 43/11, niepublikowane).

Wniosek skarżącego nie spełnia wymagań przewidzianych dla obu powołanych przyczyn przedsądu. Przedstawione zagadnienie nie dotyczy istotnego, nowego i nierozwiązanego dotychczas problemu prawnego. Nie ma rzeczywistych podstaw do uznania, że wskazany przepis prawa budzi wątpliwości prowadzące do rozbieżnej wykładni. Twierdzenie wnioskodawcy oparte zostało na kwestionowaniu przyjętej i obecnie dominującej w orzecznictwie Sądu Najwyższego wykładni przesłanek objętych art. 292 k.c., prowadzących do zasiedzenia służebności odpowiadającej treścią służebności przesylu, a po wejściu w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 116, poz. 731), służebności przesylu. Przychylenie się do stanowiska wskazanego w jednym z orzeczeń, które nie zostało podzielone zarówno we wskazanej uchwale, jak i wielu innych orzeczeniach, wymagało przedstawienia argumentów dogłębnych i gruntownych, mogących doprowadzić do zmiany ustabilizowanej już linii orzeczniczej. Skarżący nie podołał temu zadaniu. Powrót do wcześniej przywoływanych motywacji nie mógł być skutecznie przeciwstawiony jednolitym zapatrywaniom, uwzględniającym specyfikę służebności przesylu oraz swoistości korzystania przez przedsiębiorcę z nieruchomości będącej własnością wnioskodawcy. Łączy się z tym także przeniesienie posiadania pomiędzy Skarbem Państwa a przedsiębiorcą oraz pomiędzy przedsiębiorcami, które dotyczyło przedsiębiorstwa, obecnie w rozumieniu art. 55¹ k.c. oraz zmianami właścicielskimi i formami prowadzenia działalności. Ustalenie przekazania urządzeń i korzystania z nieruchomości innej osoby należy do okoliczności faktycznych danej sprawy, którymi Sąd Najwyższy jest związany z mocy art. 398¹³ § 2 k.p.c. Nie było podstaw do uznania, że wniosek skarżącego zawiera racje przemawiające za istnieniem przyczyn objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W postępowaniu przed Sądem Okręgowym nie doszło do nieważności postępowania, której przyczyny Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę z urzędu w granicach zaskarżenia (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady przewidzianej w art. 520 § 3 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

I.n